

natuurtoets

Natuurtoets QS & vleermuisvliegroute onderzoek asbestsanering houtsingel, Marum

Inventarisatie en beoordeling in het kader van natuurwet- en regelgeving

Opdrachtgever

Synwood Rijssen B.V.

Status

Definitief

Zuiderzeelaan 53
8017 JV Zwolle

T (038) 423 64 64
E info@ecogroen.nl
I www.ecogroen.nl

Colofon

Titel

Natuurtoets QS & vleermuisvliegroute onderzoek asbestsanering houtsingel, Marum

Subtitel

Inventarisatie en beoordeling in het kader van natuurwet- en regelgeving

Projectcode	Datum	Status
23-176	13 november 2023	Definitief

Auteur[s]

R.J. (Ramon) Robben & I. (Iwan) Veeman

Tweede lezer

A. (Anton) Alberts

Opdrachtgever

Synwood Rijssen B.V.

© Ecogroen bv

Alles uit deze uitgave mag worden vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt, mits onder vermelding van bron en status.

Robben, R.J. & Veeman, I. (2023). Natuurtoets QS & vleermuisvliegroute onderzoek asbestsanering houtsingel, Marum. Inventarisatie en beoordeling in het kader van natuurwet- en regelgeving. Rapport 23-176. Ecogroen bv Zwolle.

Inhoud

Samenvatting	1
1. Inleiding	3
1.1 Aanleiding en doelstelling	3
1.2 Huidige situatie en voorgenomen ontwikkelingen	3
1.3 Leeswijzer	4
2. Kader en werkwijze	5
2.1 Wettelijk kader	5
2.2 Onderzoeksmethode quickscan onderzoek	5
2.3 Onderzoeksmethode aanvullend soortenonderzoek	6
3. Soortbescherming	8
3.1 Flora	8
3.2 Zoogdieren	8
3.3 Vogels	11
3.4 Amfibieën	12
3.5 Overige soortgroepen	13
4. Geraadpleegde bronnen	14

Samenvatting

Inleiding

Synwood Rijssen B.V. is voornemens om het terrein achter de Kruisweg 43 in Marum (percelen F 5160 en F 3751) te ontwikkelen ten behoeve van nieuwbouw. Hierbij dienen houtsingels te worden verwijderd en elders te worden gecompenseerd. Op deze locaties - vooral in de te vellen singels - kunnen zich mogelijk beschermde natuurwaarden bevinden. Wet- en regelgeving omtrent de bescherming van natuur verplicht vooraf te toetsen of plannen en projecten (kunnen) conflicteren met beschermde natuurwaarden. Eco-groen heeft daarom een quickscan natuurtoets en aanvullend soortenonderzoek uitgevoerd om inzicht te krijgen in mogelijke effecten als gevolg van de realisatie van de voorgenomen ontwikkeling op aanwezige natuurwaarden. Dit is in eerste instantie in 2017 uitgevoerd (Alberts, 2018), en geactualiseerd in 2020 (Gerritsma & Scholten, 2020).

Vervolgens is de scope van de opdracht groter geworden waardoor deze beide eerdere toetsen niet alle elementen bevatten. Zo is inmiddels bekend dat akker- en grasvelden verdwijnen en een deel van een houtsingel wordt geveld. Ter aanvulling op de natuurtoets uit 2020 is zodoende voorliggend onderzoek uitgevoerd bestaande uit een extra quickscan onderzoek en onderzoek naar een vliegroute voor vleermuizen. De beide rapporten gezamenlijk geven een compleet beeld van de mogelijke effecten van de voorgenomen ontwikkelingen op beschermde natuurwaarden.

Soortbescherming

- Uit Gerritsma & Scholten (2020) blijkt dat er een zomerverblijfplaats van gewone dwergvleermuis aanwezig is in de te slopen bebouwing. Onmisbaar foerageergebied en vliegroutes zijn niet aanwezig.
- In het projectgebied zijn geen nestlocaties of leefgebied van jaarrond beschermde vogelsoorten aangetroffen. Wel is broedbiotoop van algemene vogelsoorten zoals houtduif, merel, kauw, ekster en Turkse tortel te verwachten binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden.
- In het projectgebied zijn geen beschermde groeiplaatsen van planten of verblijfplaatsen van amfibieën, reptielen, vissen en ongewervelden zonder provinciale vrijstelling aangetroffen of te verwachten, uitgezonderd soorten waarvoor vrijstelling geldt in de provincie Groningen.

Advies en aanbeveling soortbescherming

- Voor het verwijderen van de zomerverblijfplaats van gewone dwergvleermuis is een ontheffing Wet natuurbescherming noodzakelijk. Een ontheffingsaanvraag dient vergezeld te worden met een activiteitenplan. In het activiteitenplan wordt onderbouwd op welke manier negatieve effecten op gewone dwergvleermuis worden vermeden. Meer informatie is te vinden in de in 2020 opgestelde natuurtoets (Gerritsma & Scholten, 2020).
- Er wordt geadviseerd om de werkzaamheden zoveel mogelijk buiten het broedseizoen uit te voeren. Voor de meeste te verwachten vogelsoorten kan de periode tussen 1 maart en 15 juli worden aangehouden als broedseizoen. Indien werkzaamheden in de periode half februari tot half november worden opgestart, wordt geadviseerd om voorafgaand aan de werkzaamheden een broedvogelcontrole door een ter zake deskundige uit te laten voeren. Tijdens de broedvogelcontrole wordt bepaald of zich broedende vogels ophouden binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden. Bij het aantreffen van nesten

van vogels wordt in overleg met een ecologisch deskundige bepaald hoe de werkzaamheden op een zorgvuldige wijze binnen de kaders van de Wet natuurbescherming kunnen worden uitgevoerd.

Advies en aanbevelingen overige natuurwetgeving

- Het wordt geadviseerd om middels een voortoets te beoordelen of het plan leidt er tot negatieve gevolgen op de instandhoudingsdoelen van omliggende Natura 2000 gebieden en het Natuur Netwerk Nederland (NNN). Onderdeel van de voortoets is het onderdeel stikstofdepositie. Het wordt geadviseerd in dat kader een stikstofberekening uit te (laten) voeren.
- Daarnaast wordt geadviseerd te controleren of de te vellen bomen geen onderdeel uitmaken van beschermde houtopstanden en of hierbij geen gemeentelijke voorwaarden en regels van toepassing zijn.

1. Inleiding

1.1 Aanleiding en doelstelling

Synwood Rijssen B.V. is voornemens om het terrein achter de Kruisweg 43 in Marum (percelen F 5160 en F 3751) te ontwikkelen ten behoeve van nieuwbouw. Hierbij dienen houtsingels te worden verwijderd en te worden gecompenseerd. Wet- en regelgeving omtrent de bescherming van natuur verplicht vooraf te toetsen of plannen en projecten (kunnen) conflicteren met beschermde natuurwaarden.

Uitvoering van de werkzaamheden gaat mogelijk gepaard met effecten op beschermde natuurwaarden. In opdracht van Synwood Rijssen B.V. heeft Ecogroen daarom in 2017 en 2020 meerdere onderzoeken uitgevoerd om inzicht te krijgen in mogelijke effecten als gevolg van de realisatie van de voorgenomen ontwikkeling op aanwezige natuurwaarden (Alberts, 2018; Gerritsma & Scholten, 2020). Voorliggende natuurtoets dient als aanvulling hiervan door middel van een in 2023 uitgevoerde quickscan natuurtoets en aanvullend vleermuis vliegroute onderzoek. In voorliggend rapport worden de methodiek en de uitkomsten van deze toetsing beschreven.

1.2 Huidige situatie en voorgenomen ontwikkelingen

Het projectgebied bestaat uit verouderde bedrijfsbebouwing van de laatstelijk aanwezige trappenfabriek Synwood en hieromheen liggende akkers (zie figuur 1.1). Deze liggen op percelen F 5160 en F 3751, op het terrein achter de Kruisweg 43 in Marum. De huidig aanwezige warenhuizen, schuren, grasvelden en akkerlanden worden als gevolg van de werkzaamheden verwijderd. Dat geldt ook voor een groot deel van de houtsingels in en langs projectgebied. De houtwal en bomen aan de oostelijke kant van het projectgebied worden verwijderd en later gecompenseerd door de aanplanting van houtsingels elders en op de locatie waar de bomen zijn verwijderd (zie figuur 1.2). Andere groenstructuren welke zich bij de te verwijderen houtsingel en akkerlanden bevinden worden eveneens verwijderd. Verder bevinden zich dunne, ondiepe sloten in het projectgebied, die als gevolg van het plan gedempt worden. Uitvoering van het plan staat gepland vanaf september 2024.

Figuur 1.1 Projectgebied (rood omlijnd) en ligging in Marum. Bron achtergrondkaart: TopoRD.

Figuur 1.2 Overzicht groen structuren in de nieuwe situatie. Bron kaart: Synwood.

1.3 Leeswijzer

De resultaten van het onderzoek zijn in voorliggende rapportage uitgewerkt. In hoofdstuk 2 wordt het wettelijk kader en de werkwijze van het onderzoek behandeld. De onderzoeksresultaten en beoordeling van effecten op beschermde soorten zijn opgenomen in hoofdstuk 3. Tot slot worden in hoofdstuk 4 de geraadpleegde bronnen weergegeven.

2. Kader en werkwijze

2.1 Wettelijk kader

Wet natuurbescherming

De Wet natuurbescherming (Wnb) regelt de bescherming van Natura 2000-gebieden, soorten en houtopstanden. In voorliggende rapportage wordt enkel getoetst op soortbescherming. In kader 2.1 wordt een samenvatting van de relevante wetteksten gegeven.

Kader 2.1 Wet natuurbescherming

Zorgplicht (artikel 1.11)

De Wet natuurbescherming (ook: Wnb) kent een zorgplicht voor natuur en soorten. De zorgplicht is altijd van kracht, ook ten aanzien van niet beschermde natuur. Artikel 1.11 schrijft voor dat iedereen voldoende zorg in acht neemt voor beschermde gebieden, in het wild levende dieren en planten en hun directe leefomgeving. Iedereen die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn/haar handelen of nalaten nadelige gevolgen kunnen worden veroorzaakt voor een beschermd gebied of voor in het wild levende soorten, laat deze handelingen achterwege of voorkomt de gevolgen. Dit laatste kan door het treffen van maatregelen ter voorkoming van schade of -als zelfs dat niet kan- de ontstane schade zoveel mogelijk te beperken of ongedaan te maken. Een voorbeeld van (een maatregelen in het kader van) zorgplicht is het werken in de minst kwetsbare periode van soorten.

Soorten (hoofdstuk 3)

Hoofdstuk 3 regelt de bescherming van soorten. De bescherming van soorten is verdeeld over de artikelen 3.1, 3.5 en 3.10. Het betreft de bescherming van:

- Vogels zoals genoemd in de Vogelrichtlijn (artikel 3.1), in de praktijk vaak onderverdeeld in:
 - Vogels met jaarrond beschermde nesten, zoals huismus, gierzwaluw en buizerd.
 - Overige vogels, waarvan nesten alleen tijdens het broedseizoen zijn beschermd (periode van nestbouw, ei-leg, broeden en voeren van de jongen op het nest).
- Soorten (exclusief vogels) van de Habitatrichtlijn (bijlage IV) en de Verdragen van Bern (bijlage II) en Bonn (bijlage I), zoals bedoeld in artikel 3.5.
- Andere soorten (artikel 3.10), onderverdeeld in:
 - Soorten waarvoor een ontheffing vereist kan zijn.
 - Soorten waarvoor -op basis van de betreffende provinciale verordening- vrijstelling van de verbodsbepalingen geldt.

Indien effecten niet zijn uit te sluiten moet -voorafgaand aan het vaststellen van een plan- zijn beoordeeld of er uitzicht is op het verkrijgen van een ontheffing. Als er aantoonbaar uitzicht is op het verkrijgen van een ontheffing dan kan het plan worden vastgesteld. Als bij ruimtelijke ingrepen verbodsbepalingen worden overtreden dan is het noodzakelijk om een ontheffing aan te vragen bij het bevoegd gezag, tenzij gewerkt kan worden volgens een goedgekeurde gedragscode. Het bevoegd gezag is meestal de provincie waar (het grootste deel van) de ingreep of activiteit plaatsvindt, soms is dat het Rijk. Voor het verkrijgen van een ontheffing moet zijn beschreven hoe de initiatiefnemer ervoor zorgt dat schade aan beschermde soorten tot een minimum beperkt blijft, welke mitigerende en compenserende maatregelen nodig zijn, dat alternatieven ontbreken, aan welk wettelijk belang wordt voldaan en dat de staat van instandhouding van de betreffende soort niet in gevaar komt.

2.2 Onderzoeksmethode quickscan onderzoek

Literatuuronderzoek

Om de aanwezigheid of te verwachten beschermde natuurwaarden binnen de invloedssfeer (<50 meter afstand) van het projectgebied in beeld te brengen is gestart met een literatuuronderzoek. Hierbij zijn onder andere bekende verspreidingsgegevens van beschermde soorten uit de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF, 2023) en kaartviewers (zie voor een volledig overzicht de geraadpleegde bronnen in

hoofdstuk 5) geraadpleegd. Bij raadpleging van de NDFF is rekening gehouden met de (juridische) houdbaarheid van gegevens (ongeveer 3 tot 5 jaar). Oudere waarnemingen geven een beeld van de ecologische potenties van het gebied.

Quickscan veldbezoek

De verzamelde informatie uit het literatuuronderzoek vormt de basis voor het quickscan veldbezoek dat op 12 april 2023 is uitgevoerd door een ecooloog van Ecogroen (zie tabel 2.1). Tijdens het veldbezoek zijn het projectgebied en directe omgeving (bomen, struiken, nabij gelegen (voor)tuinen, hagen en coniferen) onderzocht. Hierbij is aandacht besteed aan (potenties voor) beschermde soorten binnen de Wet natuurbescherming en mogelijke relaties tussen het onderzoeksgebied en beschermde gebieden.

2.3 Onderzoeksmethode aanvullend soortenonderzoek

Algemeen

Uit het quickscan-onderzoek is gebleken dat het projectgebied mogelijk leefgebied bevat van beschermde diersoorten, namelijk: huismus, gierzwaluw, vleermuizen, steenmarter en haas. Onderstaande tekst beschrijft de gehanteerde methode bij het nader onderzoeken naar deze soorten. Tabel 2.1 geeft een samenvatting.

Tabel 2.1 Overzicht uitgevoerde veldbezoeken en weersomstandigheden. Tijdens alle aanvullende bezoeken is daarnaast gelet op sporen en exemplaren van andere beschermde soorten zoals haas en marterachtigen.

Datum	Pers.	Start-eindtijd	Type onderzoek	Weersomstandigheden
12-04-2023	1	10:00 – 11:00	Quickscan veldbezoek	10°C, bewolkt, droog, matige wind
29-06-2023	1	22:00 – 00:00	1 ^e vleermuis vliegrouteronde	15°C, bewolkt, droog, weinig wind
06-09-2023	1	20:15 – 22:15	2 ^e vleermuis vliegrouteronde	20°C, helder, droog, weinig wind

Vleermuizen

Het onderzoek naar vleermuizen is conform het vleermuisprotocol en de kennisdocumenten van gewone dwergvleermuis en ruige dwergvleermuis uitgevoerd (BIJ12, 2017a & 2017b; Vleermuisvakberaad, 2021). Alle bezoeken zijn uitgevoerd met gunstige weersomstandigheden voor onderzoek naar vleermuizen (zie tabel 2.1).

Onderzoeksmethode vliegroutes

Conform het vleermuisprotocol en de kennisdocumenten dient op twee momenten in de periode half april - eind september nachtelijk onderzoek te worden uitgevoerd. Tussen de twee bezoeken dient minimaal acht weken te zitten en één bezoek dient in de kraamperiode (15 mei – 15 juli) te worden uitgevoerd.

Tijdens het onderzoek wordt gebruik gemaakt van een batdetector en zaklamp. Met een batdetector zijn vrijwel alle vleermuissoorten op naam te brengen. Het exacte moment van de onderzoeken is afhankelijk van het weer. Het moet namelijk droog, niet te koud en nagenoeg windstil zijn. De veldbezoeken worden met één persoon uitgevoerd.

Haas & marterachtigen (steenmarter, bunzing & hermelijn)

Tijdens alle veldbezoeken is ook gelet op haas en marterachtigen. Tijdens de bezoeken is gelet op sporen (prooiresten, latrines) en exemplaren van deze soorten die een indicatie zijn voor de aanwezigheid van verblijfplaatsen. Bij het quickscan veldbezoek is ook binnen de warenhuizen van het bedrijventerrein grondig onderzocht naar potentiële ingangen en verblijfplaatsen.

Analyse en effectbeoordeling

Aan de hand van het uitgevoerde literatuuronderzoek en veldonderzoek is beoordeeld of er beschermde soorten voorkomen of te verwachten zijn binnen de invloedssfeer van het plan. Vervolgens is op basis van het voorgenomen plan bepaald welke effecten kunnen optreden op beschermde soorten. Ook is bepaald of vervolgstappen in het kader van de Wet natuurbescherming nodig zijn zoals het uitvoeren van nader onderzoek en of er uitzicht is op een eventuele ontheffing Wet natuurbescherming.

3. Soortbescherming

3.1 Flora

Het projectgebied bestaat voor het grootste deel uit agrarisch land met een beperkt aantal plantensoorten. Dominante soorten zijn hier Engels raaigras, paardenbloem en madelief. In het noorden van het projectgebied zijn rondom de warenhuizen grote stukken verharding met vrijwel geen flora. Verder zijn in het oosten, westen en zuiden van het projectgebied enkele houtsingels voornamelijk bestaande uit zomereiken. De singels bevatten een geringe kruidlaag van kropbaar, grote brandnetel, ridderzuring, rode klaver en vogelmuur.

Tijdens het veldbezoek zijn geen in de Wet natuurbescherming beschermde plantensoorten aangetroffen. Op basis van de aangetroffen soortensamenstelling, de terreingesteldheid en bekende verspreidingsgegevens (NDFF 2023) worden deze soorten ook niet verwacht. Het nemen van vervolgstappen ten aanzien van de soortgroep flora is in het kader van de Wet natuurbescherming niet aan de orde.

3.2 Zoogdieren

Vleermuizen

Het leefgebied van vleermuizen bestaat uit verblijfplaatsen, vliegroutes en foerageergebieden (zie ook kader 3.1). Hieronder worden deze onderdelen nader beschreven.

Kader 3.1 Vleermuizen

Verblijfplaatsen

Verblijfplaatsen kunnen zich bevinden in donkere en voor vleermuizen bereikbare ruimten in bomen, huizen, kelders et cetera en kunnen aanwezig zijn in de vorm van kraamverblijven / zomerverblijven, baltslocaties / paarverblijven en winterverblijven. Verstoring, beschadiging, vernietiging of het verwijderen van deze verblijfplaatsen is verboden.

Vliegroutes

Voor oriëntatie tijdens de trek van en naar hun verblijfplaatsen en foerageergebieden gebruiken vleermuizen veelal jarenlang dezelfde structuren. Vanwege dit traditiegetrouwe gedrag van vleermuizen vormen bepaalde lijnvormige structuren (bijvoorbeeld rijen woningen, watergangen en bomenrijen) een belangrijk onderdeel van een vliegroute. Wanneer alternatieve structuren ontbreken zijn dergelijke structuren 'onmisbaar' en zodoende beschermd.

Foerageergebieden

Locaties waar insecten aanwezig zijn, bijvoorbeeld langs randen van bossen, bomenrijen of boven water zijn van belang als foerageergebied voor vleermuizen. Foerageergebied van vleermuizen geniet binnen de Wet natuurbescherming echter geen juridische bescherming, tenzij het onmisbaar is voor het voortbestaan van een populatie.

Verblijfplaatsen

Tijdens eerder uitgevoerd vleermuisonderzoek is een zomerverblijfplaats van gewone dwergvleermuis aangetroffen in één van de warenhuizen (Alberts, 2018; Gerritsma & Scholten, 2020). De warenhuizen binnen het projectgebied zijn geschikt voor verblijfplaatsen van vleermuizen. Aan de oostelijke, westelijke en zuidelijke rand van het projectgebied zijn houtsingels aanwezig, welke als gevolg van het plan tijdelijk verdwijnen. Door het ontbreken aan geschikte holten en spleten zijn de hier aanwezige bomen niet

geschikt als vaste verblijfplaatsen voor vleermuizen. Verblijfplaatsen in de bomen zijn zodoende uit te sluiten.

Bij de voorgenomen werkzaamheden gaat één zomerverblijfplaats van gewone dwergvleermuis verloren (Gerritsma & Scholten, 2020). Voor de uitvoering van deze werkzaamheden is daarom een ontheffing Wet natuurbescherming noodzakelijk. Er is uitzicht op ontheffing als voldaan is aan elk van de volgende drie cumulatieve voorwaarden:

- geen andere bevredigende oplossing;
- sprake van een in de wet genoemd belang;
- geen verslechtering/afbreuk aan de staat van instandhouding van de soort.

Meer informatie over deze voorwaarden voor ontheffing staat beschreven in de in 2020 opgestelde actualisatie natuurtoets (Gerritsma & Scholten, 2020).

Foerageergebieden

Open ruimtes rondom de warenhuizen, boven de akkervelden en tussen de bomenlanen in het projectgebied vormen geschikt foerageergebied voor vleermuizen. Tijdens het vleermuisonderzoek is gewone dwergvleermuis foeragerend waargenomen. Rosse vleermuis is overvliegend waargenomen. Als gevolg van de plannen verdwijnt mogelijk (een deel van) het foerageergebied voor vleermuizen. Het foerageergebied is niet onmisbaar voor vleermuizen: de omliggende tuinen, bomenrijen en de nabijgelegen grasmatten vormen alternatief foerageergebied in de directe omgeving. Er is derhalve geen sprake van verlies van onmisbaar foerageergebied. Vervolgstappen voor (onmisbare) foerageergebieden zijn daardoor niet aan de orde.

Vliegroutes

In en rond het projectgebied zijn mogelijke vliegroutes aanwezig zijn in de vorm van lijnvormige elementen, zoals bebouwing en bomenrijen. Bepaalde delen hiervan worden als gevolg van de werkzaamheden verwijderd, zoals de warenhuizen en een deel van de houtsingel in het oosten van het projectgebied (zie figuur 1.2). Voor een goed beeld van het gebruik van deze structuren door vleermuizen is gericht onderzoek uitgevoerd. Daarbij is vooral gelet op het gebruik van de te vellen oostelijke houtsingel als vliegroute van vleermuizen.

Uit dit onderzoek is gebleken dat tussen de 15 en 20 gewone dwergvleermuizen langs deze houtsingel vliegen samen met enkele exemplaren van ruige dwergvleermuis en laatvlieger. De houtsingel vormt daardoor een vliegroute voor gewone dwergvleermuis gedurende zowel de kraam- als paarperiode.

Vervolgens is nader beoordeeld of hier mogelijk sprake is van een essentiële (onmisbare) vliegroute. Ten eerste is een alternatieve (alhoewel kleinere) houtsingel aanwezig in het westen van het projectgebied die niet verloren gaat. Ook in het zuiden bevindt zich een kleine alternatieve houtsingel, evenwijdig aan het Malijkse pad, die direct in verbinding staat met het zuidelijke uiteinde van de te verwijderen oostelijke houtwal. De ligging van het projectgebied in combinatie met het aanbod aan alternatieve geleidende elementen zorgt dat vleermuizen zich kunnen blijven verplaatsen tussen hun verblijfplaatsen (vaak in de bebouwde kom) en foerageergebieden (zowel in als buiten de bebouwde kom).

Verder wordt de te verwijderen houtsingel gecompenseerd door bomen later terug te brengen op private terrein. De zuidoostelijk gelegen houtwal wordt in zijn geheel teruggebracht in de nieuwe situatie. Ook wordt in het noorden van het projectgebied een nieuwe houtsingel aan te brengen (zie figuur 1.2). Deze staat in verbinding met de andere te behouden houtsingels in het projectgebied, waardoor dit verbonden lijnvormige elementen vormen. Ook worden woningen gerealiseerd in het projectgebied, waaronder op de plek waar de te verwijderen houtsingel zich bevindt. Deze woningen zijn voor vleermuizen een geleidend lijnvormig element.

Zodoende zijn als gevolg van de plannen er geen negatieve effecten op essentiële (onmisbare) vliegroutes van vleermuizen te verwachten. Vervolgstappen voor vliegroutes zijn daardoor niet aan de orde.

Haas

In de omgeving van het projectgebied is één waarneming bekend van haas (NDFF, 2023). Tijdens de veldbezoeken zijn geen sporen of exemplaren van haas aangetroffen. Haas maakt zijn verblijfplaatsen vaak op open grasvelden en soms in bosranden en houtsingels. De akkerlanden en grasvelden in het projectgebied worden intensief onderhouden en begrazen, waardoor er voor haas vrijwel geen schuilgelegenheid is. De houtsingels in het projectgebied bieden daarbij geringe dekking en rust. Dichte groenstructuren ontbreken. Het projectgebied is niet aantrekkelijk als verblijfplaats.

Mogelijk worden de velden van het projectgebied wel gebruikt als foerageergebied door haas. Het betreft echter geen essentiële foerageergebieden doordat in de omgeving ruim voldoende geschikte alternatieve foerageergebieden aanwezig zijn in de vorm van velden en bosranden. Haas heeft namelijk een groot leefgebied (Zoogdiervereniging, 2023). Vervolgstappen voor haas zijn niet aan de orde.

Steenmarter

In de omgeving van het projectgebied zijn geen waarnemingen bekend van steenmarter (NDFF, 2023). Tijdens de veldbezoeken zijn geen sporen of exemplaren van steenmarter aangetroffen. De kans op vestiging van steenmarter binnen de warenhuizen wordt klein geacht door het ontbreken van geschikte verstopplekken met isolatie. Mogelijk worden de velden van het projectgebied gebruikt als foerageergebied door steenmarter. Het betreft geen essentieel foerageergebied. In de omgeving zijn ruim voldoende beter geschikte alternatieve foerageergebieden aanwezig in de vorm van velden en bosranden. Vervolgstappen voor steenmarter zijn niet aan de orde.

Bunzing

In de omgeving van het projectgebied zijn geen waarnemingen bekend van bunzing (NDFF, 2023). Tijdens het veldbezoek zijn geen sporen of exemplaren van bunzing aangetroffen. Daarnaast bevat het projectgebied geen potentiële verblijfplaatsen voor bunzing door een gebrek aan groenstructuren met voldoende dekking. Bunzing kan gebruik maken van boomholtes als verblijfplaats, maar door gebrek aan geschikte holten en spleten in de bomen ontbreken ook deze in het projectgebied. Mogelijk worden de velden in het projectgebied wel beperkt gebruikt als foerageergebied door bunzing. Het betreft geen essentiële foerageergebied. In de omgeving zijn ruim voldoende beter geschikte alternatieve foerageergebieden aanwezig in de vorm van agrarische percelen en bossen. Vervolgstappen voor bunzing zijn niet aan de orde.

Hermelijn

In de omgeving van het projectgebied zijn geen waarnemingen bekend van hermelijn (NDFF, 2023). Tijdens het veldbezoek zijn geen sporen of exemplaren van hermelijn aangetroffen. Daarnaast bevat het projectgebied geen potentiële verblijfplaatsen voor hermelijn door een gebrek aan groenstructuren met voldoende dekking. Mogelijk worden de velden in het projectgebied wel beperkt gebruikt als foerageergebied door hermelijn. Het betreft geen essentiële foerageergebied. Daarnaast zijn in de omgeving zijn ruim voldoende beter geschikte alternatieve foerageergebieden aanwezig in de vorm van agrarische percelen en bossen. Vervolgstappen voor hermelijn zijn niet aan de orde.

Overige zoogdieren

Op basis van habitateisen, terreinkenmerken, het veldbezoek en verspreidingsgegevens worden verblijfplaatsen van zoogdieren die zijn opgenomen in de Habitatrichtlijn en de Verdragen van Bern en Bonn en nationaal beschermde zoogdieren zonder provinciale vrijstelling (zoals eekhoorn) uitgesloten.

Wel zijn binnen en in de directe omgeving van het projectgebied vaste verblijfplaatsen van grondgebonden zoogdiersoorten, zoals huisspitsmuis en bosspitsmuis, met provinciale vrijstelling te verwachten. Bij de geplande ingrepen kunnen enkele exemplaren van deze grondgebonden zoogdieren geschaad worden. In voorliggende situatie geldt in de provincie Groningen vrijstelling van de verbodsartikelen uit de Wet natuurbescherming, waardoor het nemen van vervolgstappen voor deze zoogdieren niet aan de orde is. De zorgplicht (zie kader 2.1) blijft wel van kracht op deze soorten. Hieraan kan invulling gegevens worden door bijvoorbeeld één richting op te werken zodat dieren kunnen vluchten en door gefaseerd te werken.

3.3 Vogels

Bij vogels wordt onderscheid gemaakt in twee categorieën met een verschillend beschermingsregime (zie kader 2.1). Van veel vogels zijn de nesten alleen gedurende het broedseizoen beschermd. Voor een aantal vogelsoorten geldt dat de nestlocaties inclusief de functionele omgeving jaarrond beschermd zijn (kader 3.2).

Kader 3.2 Vogels met jaarrond beschermde nesten

Onder jaarrond beschermde nesten van vogels wordt in provincie Groningen verstaan: in functie zijnde nesten van de ooievaar, boomvalk, buizerd, havik, ransuil, roek, wespandief, zwarte wouw, slechtvalk, sperwer, steenuil, kerkuil, oehoe, gierzwaluw, grote gele kwikstaart en huismus. Voor sommige andere soorten geldt dat de nesten jaarrond beschermd zijn als zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen.

Vogels met jaarrond beschermde nesten

Binnen het projectgebied en in de directe nabijheid (50 meter) zijn geen jaarrond beschermde nestlocaties van vogels aangetroffen en deze worden gezien de actuele verspreidingsgegevens ook niet verwacht (NDFF, 2023).

Voorbeelden van veelvoorkomende soorten met jaarrond beschermde zijn huismus en gierzwaluw. Deze soorten nestelen in bebouwing. De warenhuizen van het projectgebied zijn echter niet geschikt voor nestlocaties van deze soorten (Gerritsma & Scholten, 2020). In de bomen van het projectgebied zijn geen jaarrond beschermde nesten aangetroffen. Verder bestaat het terrein rondom de warenhuizen voornamelijk uit verharding, waardoor het zeer beperkt geschikt is als foerageergebied voor vogels met jaarrond beschermde nesten. Wel worden de akker- en grasvelden mogelijk gebruikt als foerageergebied door soorten als buizerd en kerkuil. Dit betreft echter geen essentieel foerageergebied door de ruime hoeveelheid aan alternatieven in de omgeving, zoals weilanden. Zodoende is er geen sprake van essentieel (onmisbaar) foerageergebied van vogels met jaarrond beschermde nesten binnen het plangebied. Vervolgstappen voor vogels met jaarrond beschermde nesten zijn niet aan de orde.

Overige vogels

In en rond het projectgebied is broedbiotoop aangetroffen voor algemene broedvogels. In de bomen en groenelementen rond de gebouwen worden algemene broedvogels zoals merel, roodborst, ekster, houtduif en Turkse tortel verwacht.

Voor alle inheemse vogelsoorten geldt een verbod op handelingen die soorten, nesten, eieren of vaste rust- of verblijfplaatsen beschadigen of verstoren. Voor werkzaamheden met schadelijke effecten op vogels wordt veelal geen ontheffing verleend, omdat het uitvoeren van de werkzaamheden buiten het broedseizoen over het algemeen een goed alternatief vormt. In het kader van de Wet natuurbescherming wordt voor het broedseizoen geen standaardperiode gehanteerd, omdat deze per soort en vaak per jaar kan verschillen. Van belang is of een broedgeval wordt verstoord, ongeacht de datum. Voor meeste soorten kan de periode tussen begin maart en half juli worden aangehouden als broedseizoen. Bij uitvoering van de werkzaamheden in de periodes tussen half februari en half december wordt geadviseerd na te gaan of nog bewoonde nesten van de vroeg of laat in het seizoen broedende soorten zoals houtduif of Turkse tortel aanwezig zijn binnen het projectgebied.

Vervolgstappen voor vogels (zonder jaarrond beschermde nesten) zijn niet aan de orde, mits rekening gehouden wordt met het broedseizoen.

3.4 Amfibieën

In het projectgebied bevinden zich een aantal smalle, ondiepe sloten. Daarom is in 2020 onderzoek gedaan naar de aanwezigheid van poelkikker (Gerritsma & Scholten, 2020). Hierbij is de soort niet aangetroffen. Op basis van de verspreidingsgegevens, het veldbezoek en terreinkenmerken wordt voortplanting en overwintering van andere beschermde amfibieën zonder vrijstelling, zoals rugstreeppad, eveneens uitgesloten. Vervolgstappen zijn voor poelkikker en andere beschermde amfibieën zonder vrijstelling niet aan de orde.

Wel zijn in het plangebied voortplantings- en/of overwinteringsverblijfplaatsen van enkele algemeen voorkomende amfibieën, zoals kleine watersalamander en gewone pad aangetroffen en/of te verwachten. Bij de geplande ingrepen kunnen enkele verblijfplaatsen en/of exemplaren van deze amfibieën geschaad worden. In voorliggende situatie geldt voor deze soorten in de provincie Groningen een vrijstelling

van de verbodsartikelen uit de Wnb, waardoor het nemen van vervolgstappen voor deze amfibieën niet aan de orde is. De zorgplicht (zie kader 2.1) blijft wel van kracht op deze soorten. Zodoende wordt geadviseerd maatregelen de voor amfibieën opgestelde maatregelen te volgen in de natuurtoets van 2020 (Geritsma & Scholten, 2020).

3.5 Overige soortgroepen

Op basis van de veldinformatie, terreinkenmerken, habitateisen en bekende verspreidingsgegevens (NDFF, 2023) worden in het projectgebied geen voortplanting of vaste verblijfplaatsen verwacht van overige beschermde soortgroepen uit de Wet natuurbescherming. Het nemen van vervolgstappen in het kader van de Wet natuurbescherming is niet aan de orde voor deze overige soortgroepen.

4. Geraadpleegde bronnen

Literatuur

Alberts, A. (2018). Vleermuisonderzoek Synwood Marum. Notitie. Rapport 17-474. Ecogroen bv Zwolle.

BIJ12 (2017a). Kennisdocument Gewone dwergvleermuis *Pipistrellus pipistrellus*. BIJ12, Utrecht. Versie 1.0, juli 2017.

BIJ12 (2017b). Kennisdocument Ruige dwergvleermuis *Pipistrellus nathusii*. BIJ12, Utrecht. Versie 1.0, juli 2017.

Gerritsma, A. & Scholten, H. (2020). Actualisatie natuurtoets Synwood, Marum. Inventarisatie en beoordeling in het kader van de wet natuurbescherming. Rapport 20-333. Ecogroen bv Zwolle.

Internet

NDFF (2023). (<https://ndff-ecogrid.nl>). Laatste raadpleging op 1 november 2023.

Zoogdiervereniging (2023). Haas (<https://www.zoogdiervereniging.nl/zoogdiersoorten/haas>). Laatste raadpleging op 9 november 2023.

